

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Apakšuzņēmēju iesaiste līgumu izpildē Publisko iepirkumu likuma regulējums

Pārskats

Apakšuzņēmēja definīcija:

Publisko iepirkumu likuma (turpmāk – PIL) 20.panta, kā arī 35., 39. un 68.panta izpratnē apakšuzņēmējs ir pretendenta¹ vai tā apakšuzņēmēja piesaistīta vai nolīgta persona, kura veic būvdarbus vai sniedz pakalpojumus, kas nepieciešami ar pasūtītāju noslēgta publiska būvdarbu vai pakalpojumu līguma izpildei neatkarīgi no tā, vai šī persona būvdarbus veic vai pakalpojumus sniedz pretendentam vai citam apakšuzņēmējam (20.panta sestā daļa). (Preču piegādātāji nav apakšuzņēmēji PIL izpratnē.)

Pasūtītājam nav tiesību aizliegt apakšuzņēmēju iesaistīšanu vai noteikt jebkādas papildu ierobežojumus apakšuzņēmēju iesaistīšanai iepirkumu līgumos.

No piegādātāja iepirkuma procedūrā iegūstamā informācija par apakšuzņēmēju:

- 1) Pasūtītājs ir tiesīgs pieprasīt norādīt tās līguma daļas, kuras nodos izpildei apakšuzņēmējiem, kā arī visus paredzamos apakšuzņēmējus (20.panta pirmā daļa) → jāizvērtē lietderība prasīšanai.
- 2) Pasūtītājam ir pienākums būvdarbu un pakalpojumu līguma gadījumā pieprasīt, lai pretendents piedāvājumā norāda visus apakšuzņēmējus, kuru veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir 20 procenti no kopējās iepirkuma līguma vērtības vai lielāka, un katram šādam apakšuzņēmējam izpildei nododamo būvdarbu vai pakalpojumu līguma daļu (20.panta otrā daļa).
- 3) Pieprasāma informācija par to, ka uz:
 - pretendenta norādīto apakšuzņēmēju, kura veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir vismaz 20 procenti no kopējās iepirkuma līguma vērtības;

¹ Pretendents – fiziskā vai juridiskā persona, šādu personu apvienība jebkurā to kombinācijā, kas attiecīgi piedāvā tirgū veikt būvdarbus, piegādāt preces vai sniegt pakalpojumus, un kurš ir iesniedzis piedāvājumu vai informatīvo piedāvājumu (PIL 1.panta 11. un 13.punkts)

- kandidāta vai pretendenta norādīto personu, uz kuras iespējām kandidāts vai pretendents balstās, lai apliecinātu, ka tā kvalifikācija atbilst paziņojumā par līgumu vai iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām prasībām

nav attiecināmi 39.panta pirmās daļas 1., 2., 3., 4., 5. un 10.punktā minētie nosacījumi.

- 4) Gadījumā, ja pretendents balstās uz citu uzņēmēju iespējām sava saimnieciskā vai finansiālā stāvokļa, kā arī tehnisko vai profesionālo spēju apliecināšanai, ja tas nepieciešams konkrētā līguma izpildei – piegādātājs pierāda pasūtītājam, ka tā rīcībā būs nepieciešamie resursi (PIL 41.panta trešā daļa un 42.panta otrās daļas 10.punkts un trešā daļa), tātad iesniedz pierādījumus (41.panta trešās daļas gadījumā šo uzņēmēju apliecinājumu vai vienošanos par sadarbību konkrētā līguma izpildei, 42.panta trešās daļas gadījumā – ar šo uzņēmēju apliecinājumu vai vienošanos par nepieciešamo resursu nodošanu piegādātāja rīcībā).

Līgumā iekļaujamā informācija:

Pasūtītājs paziņojumā par līgumu vai iepirkuma procedūras dokumentos, kā arī iepirkuma līgumā vai vispārīgās vienošanās noteikumos paredz apakšuzņēmēju nomainīšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā jaunie apakšuzņēmēji iesaistāmi līguma izpildē atbilstoši šā likuma 68.panta noteikumiem (20.panta trešā daļa) – tātad paredz kārtību, kādā veidā un kuros gadījumos piegādātājam jāvēršas pie pasūtītāja ar līgumu saskaņot apakšuzņēmēju vai personāla maiņu vai papildu apakšuzņēmēju iesaistīšanu, kādi dokumenti jāiesniedz, cik ilgā laikā pasūtītājs pieņems lēmumu par saskaņošanu un kuros gadījumos apakšuzņēmēja vai personāla maiņa vai papildu apakšuzņēmēja iesaistīšana netiks saskaņota.

ES fondu projektu pirmspārbaudēs viens no biežāk konstatētajiem pārkāpumiem ir tas, ka iepirkuma līguma projektā netiek atrunāta apakšuzņēmēju nomaiņas un papildu apakšuzņēmēju piesaistīšanas kārtība, kā to paredz likuma 20.panta trešā daļa.

Attiecībā uz apakšuzņēmēju nomaiņu PIL 68.pants faktiski nodala trīs apakšuzņēmēju grupas, katrai no tām paredzot atšķirīgu apakšuzņēmēju nomaiņas regulējumu.

- 1) Apakšuzņēmēji, kuri izpilda noteiktu pakalpojumu vai būvdarbu līguma daļu, bet netiek iesaistīti, lai apliecinātu kvalifikācijas atbilstību paziņojumā par līgumu un iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām prasībām, un kuriem nodoto būvdarbu vai pakalpojumu vērtība nesasniedz 20% no kopējās līguma vērtības. Šos pretendents ir tiesīgs nomainīt bez saskaņošanas ar pasūtītāju, tāpat kā personālu, kuru ir iesaistījis līguma izpildē, bet ar kuru nav apliecinājis iepirkuma dokumentos, tai skaitā paziņojumā par līgumu, noteikto kvalifikācijas prasību izpildi.
- 2) Apakšuzņēmēji, uz kuru iespējām iepirkuma procedūrā izraudzītais pretendents balstījies, lai apliecinātu savas kvalifikācijas atbilstību paziņojumā par līgumu un iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām prasībām. Šos apakšuzņēmējus

izraudzītais pretendents ir tiesīgs nomainīt tikai ar pasūtītāja rakstveida piekrišanu, kuru pasūtītājs nav tiesīgs sniegt PIL 68.panta trešajā daļā minētajos gadījumos.

- 3) Apakšuzņēmēji, kas tiek iesaistīti publiska būvdarbu un pakalpojumu līguma izpildē un kuru veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir 20 % no kopējās iepirkuma līguma vērtības vai lielāka, un kuri netiek iesaistīti iepirkuma dokumentos vai paziņojumā par līgumu noteikto kvalifikācijas prasību apliecināšanai. Šos apakšuzņēmējus izraudzītais pretendents ir tiesīgs nomainīt tikai ar pasūtītāja rakstveida piekrišanu, kuru pasūtītājs nav tiesīgs sniegt PIL 68.panta ceturtajā daļā minētajā gadījumā.

Ar grozījumiem PIL 68.pantā tiek precizēts, ka atļauta ir ne tikai apakšuzņēmēju vai personāla nomainīšana jeb aizvietošana līguma izpildes laikā, bet arī papildu personāla vai apakšuzņēmēju iesaistīšana. Izraudzītajam pretendētājam (līguma vai vispārīgās vienošanās pusē) ir pienākums saskaņot ar pasūtītāju tāda jauna papildu apakšuzņēmēja iesaistīšanu, kuram publiska būvdarbu un pakalpojumu līguma gadījumā nododamo veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir 20 procenti no kopējās iepirkuma līguma vērtības vai lielāka. Pasūtītājam jāpārbauda šāda apakšuzņēmēja atbilstība PIL 39.panta pirmajā daļā ietvertajiem kandidātu un pretendentu izslēgšanas nosacījumiem.

Pasūtītājs lēmumu par savu piekrišanu apakšuzņēmēju vai personāla nomainīšanai vai apakšuzņēmēju iesaistīšanai līguma izpildē pieņem iespējami īsā laikā, bet ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā pēc tam, kad saņēmis visu informāciju un dokumentus, kas nepieciešami lēmuma pieņemšanai (PIL 68.panta piektā daļa).

! Jāņem vērā, ka minētais tieši neattiecas uz līgumiem, kas tiek slēgti par PIL 2.pielikuma B daļā minētajiem pakalpojumiem, jo atbilstoši PIL 8.panta septītajai daļai šajos iepirkumos pasūtītājs var nepiemērot noteiktās iepirkuma procedūras un kā obligāti piemērojami norādīti tikai PIL 17.pants, III nodaļa, 27.pants, 30.panta pirmā, ceturta un sestā daļa, 32.pants, 35.panta pirmā daļa un 67.pantā paredzētās prasības. Vienlaikus jāņem vērā, ka arī uz šiem iepirkumiem attiecināmi vienlīdzīgas attieksmes pret piegādātājiem un atklātuma principi, līdz ar to ievērojami likuma 67.¹ panta nosacījumi attiecībā uz grozījumu veikšanu līgumā. Piemēram, apakšuzņēmēja nomainīšana, uz kura iespējām pretendents ir balstījies iepirkuma dokumentos noteikto kvalifikācijas prasību apliecināšanai, var tikt uzskatīta par būtisku līguma grozījumu, ņemot vērā to, ka tieši konkrētā apakšuzņēmēja piesaistīšana ir noteikusi attiecīgā pretendenta izvēli, līdz ar to šādu apakšuzņēmēju nomainīšana nebūtu pieļaujama visos gadījumos bez saskaņošanas ar pasūtītāju, proti pasūtītājam jāizvērtē jaunā apakšuzņēmēja pieļaujamība atbilstoši likuma 67.¹ panta nosacījumiem, tai skaitā apakšuzņēmēja kvalifikācija (vai tā ir atbilstoša tai kvalifikācijai, uz kuru pretendents atsaucies, piedāvājot sākotnējo apakšuzņēmēju).

Persona, ar kuru slēdz līgumu

Ja būvdarbu līguma gadījumā iepirkuma procedūrā izraudzītais pretendents ir paredzējis apakšuzņēmējam izpildei nodot iepirkuma līguma daļu, kuras vērtība ir vismaz 50 procenti no kopējās iepirkuma līguma vērtības, un slēdzamā iepirkuma līguma līgumcena ir 3 000 000 latu vai lielāka, iepirkuma procedūrā izraudzītais pretendents un attiecīgais apakšuzņēmējs iepirkuma līgumu vai vispārīgo vienošanos slēdz kā piegādātāju apvienība, nosakot katra dalībnieka atbildību (20.panta ceturtā daļa). Tā kā šie apakšuzņēmēji kļūst par personu apvienības dalībniekiem, uz tiem nav attiecināmas normas par apakšuzņēmēju nomaiņu.

PIL regulējums

20.pants. Apakšuzņēmēju līgumi

(1) *Pasūtītājs nolūkā pārliecināties, ka piegādātājs spēs izpildīt iepirkuma līgumu, ir tiesīgs pieprasīt, lai pretendents savā piedāvājumā norāda tās līguma daļas, kuras nodos izpildei apakšuzņēmējiem, kā arī visus paredzamos apakšuzņēmējus.*

(2) *Publiska būvdarbu un pakalpojumu līguma gadījumā pasūtītājs pieprasa, lai pretendents savā piedāvājumā norāda visus tos apakšuzņēmējus, kuru veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir 20 procenti no kopējās iepirkuma līguma vērtības vai lielāka, un katram šādam apakšuzņēmējam izpildei nododamo būvdarbu vai pakalpojumu līguma daļu.*

(3) *Pasūtītājs paziņojumā par līgumu vai iepirkuma procedūras dokumentos, kā arī iepirkuma līgumā vai vispārīgās vienošanās noteikumos paredz apakšuzņēmēju nomainīšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā jaunie apakšuzņēmēji iesaistāmi līguma izpildē atbilstoši šā likuma [68.panta](#) noteikumiem.*

(4) *Ja būvdarbu līguma gadījumā iepirkuma procedūrā izraudzītais pretendents ir paredzējis apakšuzņēmējam izpildei nodot iepirkuma līguma daļu, kuras vērtība ir vismaz 50 procenti no kopējās iepirkuma līguma vērtības, un slēdzamā iepirkuma līguma līgumcena ir 3 000 000 latu vai lielāka, iepirkuma procedūrā izraudzītais pretendents un attiecīgais apakšuzņēmējs iepirkuma līgumu vai vispārīgo vienošanos slēdz kā piegādātāju apvienība, nosakot katra dalībnieka atbildību.*

(5) *Apakšuzņēmēja veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu kopējo vērtību noteic, ņemot vērā apakšuzņēmēja un visu attiecīgā iepirkuma ietvaros tā saistīto uzņēmumu veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtību. Šā panta izpratnē par saistīto uzņēmumu uzskata kapitālsabiedrību, kurā saskaņā ar Koncernu likumu apakšuzņēmējam ir izšķirošā ietekme vai kurai ir izšķirošā ietekme apakšuzņēmējā, vai kapitālsabiedrību, kurā izšķirošā ietekme ir citai kapitālsabiedrībai, kam vienlaikus ir izšķirošā ietekme attiecīgajā apakšuzņēmējā.*

(6) *Šā panta, kā arī šā likuma [35.](#), [39.](#) un [68.panta](#) izpratnē apakšuzņēmējs ir pretendenta vai tā apakšuzņēmēja piesaistīta vai nolīgta persona, kura veic būvdarbus vai sniedz pakalpojumus, kas nepieciešami ar pasūtītāju noslēgta publiska būvdarbu vai pakalpojumu līguma izpildei neatkarīgi no tā, vai šī persona būvdarbus veic vai pakalpojumus sniedz pretendentam vai citam apakšuzņēmējam.*

(21.06.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2012.)

35.pants (4) *Ziņojumā par iepirkuma procedūru iekļaujama vismaz šāda informācija:*

10) *informācija (ja tā ir zināma) par to līguma vai vispārīgās vienošanās daļu, kuru izraudzītais piegādātājs plānojis nodot apakšuzņēmējiem. Publiska būvdarbu un pakalpojumu līguma*

gadījumā ziņojumā min pretendentu norādītos apakšuzņēmējus, kuru veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir 20 procenti no kopējās iepirkuma līguma vērtības vai lielāka, kā arī šādiem apakšuzņēmējiem izpildei nododamo būvdarbu vai pakalpojumu līguma daļu;

39.pants

(1) Pasūtītājs izslēdz kandidātu vai pretendentu no turpmākās dalības iepirkuma procedūrā, kā arī neizskata pretendenta piedāvājumu jebkurā no šādiem gadījumiem:

11) uz pretendenta norādīto apakšuzņēmēju, kura veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir vismaz 20 procenti no kopējās iepirkuma līguma vērtības, personālsabiedrības biedru, ja kandidāts vai pretendents ir personālsabiedrība, un kandidāta vai pretendenta norādīto personu, uz kuras iespējām kandidāts vai pretendents balstās, lai apliecinātu, ka tā kvalifikācija atbilst paziņojumā par līgumu vai iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām prasībām, ir attiecināmi šīs daļas 1., 2., 3., 4., 5. un 10.punktā minētie nosacījumi.

41.pants. Saimnieciskais un finansiālais stāvoklis

(3) Piegādātājs var balstīties uz citu uzņēmēju iespējām, ja tas ir nepieciešams konkrētā līguma izpildei, neatkarīgi no savstarpējo attiecību tiesiskā rakstura. Šādā gadījumā piegādātājs pierāda pasūtītājam, ka viņa rīcībā būs nepieciešamie resursi, iesniedzot šo uzņēmēju apliecinājumu vai vienošanos par sadarbību konkrētā līguma izpildei.

42.pants. Tehniskās un profesionālās spējas

(2) Piegādātāja tehniskās un profesionālās spējas atbilstoši būvdarbu, piegādes vai pakalpojuma raksturam, kvantitātei un svarīguma pakāpei var apliecināt ar:

10) norādi uz līguma daļu, ko būvdarbu veicējs un pakalpojumu sniedzējs paredzējis nodot apakšuzņēmējiem;

(3) Piegādātājs var balstīties uz citu uzņēmēju iespējām, ja tas ir nepieciešams konkrētā līguma izpildei, neatkarīgi no savstarpējo attiecību tiesiskā rakstura. Šādā gadījumā piegādātājs pierāda pasūtītājam, ka viņa rīcībā būs nepieciešamie resursi, iesniedzot šo uzņēmēju apliecinājumu vai vienošanos par nepieciešamo resursu nodošanu piegādātāja rīcībā.

68.pants. Līguma izpildē iesaistītā personāla un apakšuzņēmēju nomaiņa

(1) Iepirkuma procedūrā izraudzītais pretendents (iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās puse) ir tiesīgs bez saskaņošanas ar pasūtītāju veikt personāla un apakšuzņēmēju nomaiņu, kā arī papildu personāla un apakšuzņēmēju iesaistišanu līguma izpildē, izņemot šā panta otrajā un ceturtajā daļā minētos gadījumus.

(2) Iepirkuma procedūrā izraudzītā pretendenta personālu, kuru tas iesaistījis līguma izpildē, par kuru sniedzis informāciju pasūtītājam un kura kvalifikācijas atbilstību izvirzītajām prasībām pasūtītājs ir vērtējis, kā arī apakšuzņēmējus, uz kuru iespējām iepirkuma procedūrā izraudzītais pretendents balstījies, lai apliecinātu savas kvalifikācijas atbilstību paziņojumā par līgumu un

iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām prasībām, pēc līguma noslēgšanas drīkst nomainīt tikai ar pasūtītāja rakstveida piekrišanu, ievērojot šā panta trešajā daļā paredzētos nosacījumus.

(3) Pasūtītājs nepiekrīt šā panta otrajā daļā minētā personāla un apakšuzņēmēju nomainīšanai, ja pastāv kāds no šādiem nosacījumiem:

1) piegādātāja piedāvātais personāls vai apakšuzņēmējs neatbilst tām paziņojumā par līgumu un iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām prasībām, kas attiecas uz piegādātāja personālu vai apakšuzņēmējiem;

2) tiek nomainīts apakšuzņēmējs, uz kura iespējām iepirkuma procedūrā izraudzītais pretendents balstījies, lai apliecinātu savas kvalifikācijas atbilstību paziņojumā par līgumu un iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām prasībām, un piedāvātajam apakšuzņēmējam nav vismaz tāda pati kvalifikācija, uz kādu iepirkuma procedūrā izraudzītais pretendents atsaucies, apliecinot savu atbilstību iepirkuma procedūrā noteiktajām prasībām;

3) piedāvātais apakšuzņēmējs atbilst šā likuma [39.panta](#) pirmajā daļā minētajiem kandidātu un pretendentu izslēgšanas nosacījumiem. Pārbaudot apakšuzņēmēja atbilstību, pasūtītājs piemēro arī šā likuma [39.panta](#) trešās, ceturtās, piektās, devītās un desmitās daļas noteikumus. Šā likuma [39.panta](#) ceturtajā daļā minētos termiņus skaita no dienas, kad lūgums par personāla vai apakšuzņēmēja nomainīšanu iesniegts pasūtītājam.

(4) Iepirkuma procedūrā izraudzītais pretendents (iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās puse) drīkst veikt šā likuma [20.panta](#) otrajā daļā minēto apakšuzņēmēju nomainīšanu, uz ko neattiecas šā panta otrās daļas noteikumi, kā arī minētajiem kritērijiem atbilstošu apakšuzņēmēju vēlāku iesaistīšanu līguma izpildē, ja iepirkuma procedūrā izraudzītais pretendents (iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās puse) par to paziņojis pasūtītājam un saņēmis pasūtītāja rakstveida piekrišanu apakšuzņēmēja nomainīšanai vai jauna apakšuzņēmēja iesaistīšanai līguma izpildē. Pasūtītājs piekrīt apakšuzņēmēja nomainīšanai vai jauna apakšuzņēmēja iesaistīšanai līguma izpildē, ja uz piedāvāto apakšuzņēmēju neattiecas šā likuma [39.panta](#) pirmajā daļā minētie kandidātu un pretendentu izslēgšanas nosacījumi, ko pasūtītājs pārbauda, ievērojot šā panta trešās daļas 3.punkta noteikumus.

(5) Pasūtītājs pieņem lēmumu atļaut vai atteikt iepirkuma procedūrā izraudzītā pretendenta (iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās puse) personāla vai apakšuzņēmēju nomainīšanu vai jaunu apakšuzņēmēju iesaistīšanu līguma izpildē iespējami īsā laikā, bet ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā pēc tam, kad saņēmis visu informāciju un dokumentus, kas nepieciešami lēmuma pieņemšanai saskaņā ar šā panta noteikumiem.

(21.06.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2012. Sk. Pārejas noteikumu 38.punktu)

Pārskatu izstrādāja Iepirkumu uzraudzības birojs

18.03.2013.